

Sharenting Kavramı

Ebeveynlere “Sharenting” kavramı öğretisi ve uygulamaları

Önsöz

Bu kitapçık Aralık 2024'te Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde öğretim üyesi Prof.Dr.Zahide YILDIRIM rehberliğinde, sırasıyla 2737104, 2621001,2621019 numaralı Berkay SARI, Zeynep Sümeyra YILDIRIM, Fatmagül Naime YİĞİT numaralı öğrenciler tarafından hazırlanmıştır. Ders, Öğretim Materyallerinin Tasarımı ve Kullanımı'dır. Fakülte Eğitim Fakültesidir. Bölüm Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi'dir.

BÖTE | CEIT

ODTÜ
EĞİTİM FAKÜLTESİ

Özet

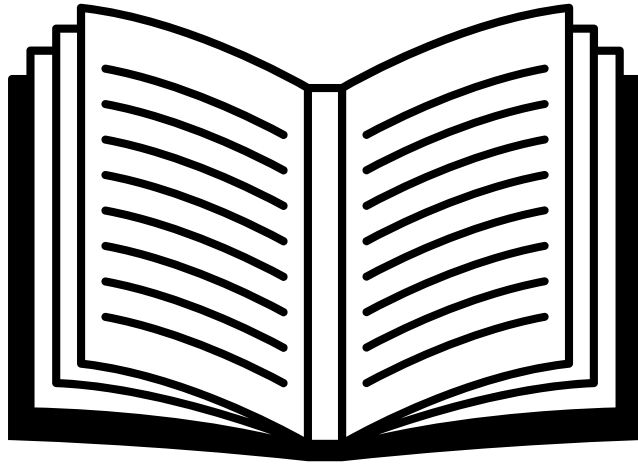
Günümüzde hemen hemen her ebeveynin farkında olmadan yaptığı hata olan “Sharenting” ciddi tehlikelere yol açabilmektedir. Dünya’da ve toplumumuzda yeterince farkındalığı olmayan sharenting kavramı bu kitapçıkta oluşturabileceği tüm sorunlar ve tehlikeler de örneklendirerek açıklanmıştır. Her anlatılan konu sonrası konulan “Düşünelim Tartışalım” kısmı ve kitapçığın arkasında bulunan uygulama soruları bu konunun daha soyut ve anlaşılır olmasını hedeflemektedir

Gerçek hayattan da kesintiler ve örnekler verdiğimiz bu kitapçıkta en nihayetinde amacımız sharenting’in kavramsal olarak öğretimi ve karşısında yapabileceğimiz çeşitli aksiyonları öğretmek ve de farklı perspektiflerden olayın durumunu gözler önüne sermektir.

Umarız ki bu kitapçık böylesine farkına varılmayan sessiz bir tehlikenin farkına varılmasına yardımcı olur ve toplumumuzu bu konuda daha bilinçli bir hale getirir.

Sözlük

- **Sharenting:** Çocuk paylaşımı.
- **Dijital Ayak izi:** İnternet ortamında bırakılan her türlü iz, paylaşım.
- **Sosyal medya:** Kullanıcıların internette aradığı, kullandığı ve içerik ürettiği interaktif iletişim platformlar bütünü.
- **Vlog:** Video formatında günlük.

İçindekiler

Sharenting (Çocuk paylaşımı) Nedir?.....	6
Sharenting'in Oluşturabileceği Tehlikeler.....	9
Sorularla Sharenting.....	12
Sharenting ve Çocukların Mahremiyetinin Sosyal Medyada Korunması.....	14
Çocuklar Sharenting Konusunda Ne Hissediyorlar?.....	16
Çocuğun Resmini Kimler Paylaşamaz?.....	22
Sosyal Medya Ebeveynler Tarafından Nasıl Kullanılmalı?.....	24
Uygulama Soruları.....	28
Cevaplar.....	29
Kaynakça.....	30

Kazanımlar

Bu kitapçığı tamamlayan bireyler, aşağıdaki önemli konuları keşfetme fırsatı bulacaklardır:

1- Sharenting Kavramını Anlama

Sharenting'in ne anlama geldiğini, nedenlerini ve kapsamını derinlemesine öğrenirler.

2- Sharenting'in Etkilerini Deđerlendirme

Sharenting'in çocukların psikolojisi, dijital ayak izleri ve aile ilişkileri üzerindeki olumsuz etkilerini kavrar; ayrıca siber zorbalık ve mahremiyet ihlali gibi riskleri değerlendirirler.

3- Ebeveyn Sorumluluklarını Anlama

Ebeveynlerin, çocuklarının dijital haklarını koruma noktasındaki etik ve yasal yükümlülüklerini öğrenirler.

4- Çözüm Odaklı Düşünme

Sharenting'i azaltmak amacıyla gizlilik ayarlarını yönetmeyi, anonimleştirmeyi ve paylaşım öncesinde çocukların onayını almayı gibi pratik çözüm yollarını benimserler.

5- Empati ve Farkındalık Geliřtirme

Çocukların bakış açılarını benimseyerek sharenting'in etkilerini anlamaya çalışır ve onların haklarını koruma bilincini geliştirirler.

6- Ebeveynlere Yönelik Stratejik Yöntemler

Sosyal medya kullanımlarında çocukların mahremiyetini sağlamak adına uygulanabilir stratejiler geliştirirler; örneğin, hassas bilgilerden kaçınma ve güvenilir platformlar seçme konusunda özen gösterirler.

7- Sosyal Medyada Sorumlu Davranış

Kendi dijital ayak izlerini ve çocuklarının dijital varlıklarını kontrol etme konusunda daha bilinçli hale gelirler.

Sharenting (Çocuk Paylaşımı) Nedir?

Günümüzde sosyal medya çok kullanılmaktadır. İnsanların sosyalleşmesi için güzel bir araç olarak gözüke de getirdiği birtakım sorunlar mevcuttur. Bu sorunlardan bir tanesi 'Sharenting' dediğimiz çocuk paylaşımı durumudur. Sharenting (çocuk paylaşımı), ebeveynlerin çocuklarının fotoğraf ve bilgilerini sosyal medya platformlarında yayınlama eylemi olarak tanımlanabilir (Livingstone & Blum-Ross, 2020). Teknolojinin hayatımıza entegre olması ile birlikte, ebeveynler çocuklarının büyüme süreçlerine dair anıları dijital ortamda saklama ve paylaşma ihtiyacı duymaktadırlar. Ancak, bu davranışın beraberinde gizlilik ve etik sorunlarını da getirdiği görülmektedir.

Resim: Adobe Stock

Düşünelim Tartışalım

1- Sharenting'in tanımını öğrendik. Sizce günlük hayatımızdaki sharenting örnekleri nelerdir? Düşünelim ve grubumuzda bunu tartışalım. Düşünceleriniz aşağıdaki noktalı alana yazabilirsiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2- Sizce günlük hayatımızdaki sharenting örnekleri nelerdir? Düşünelim ve grubumuzda bunu tartışalım. Düşünceleriniz aşağıdaki noktalı alana yazabilirsiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

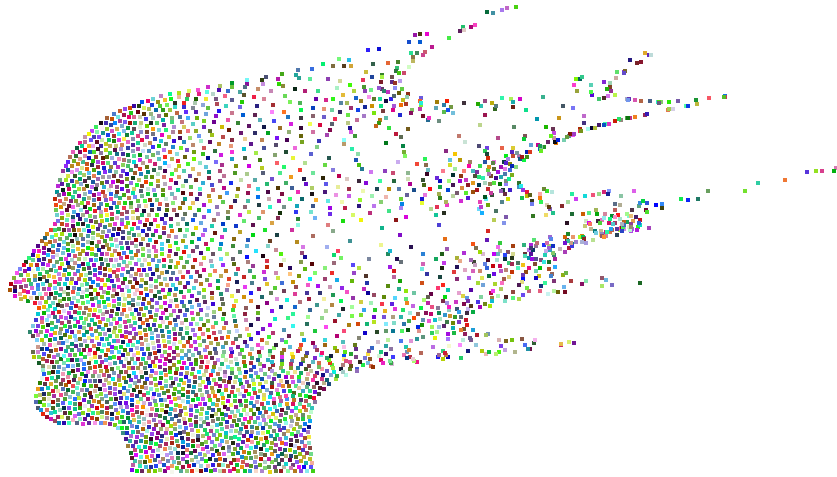
.....

.....

Sharenting'in Oluşturabileceği Tehlikeler

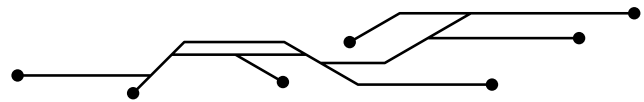
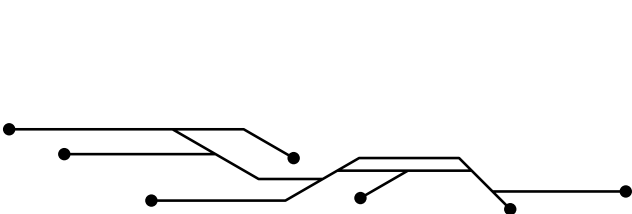
Psikolojik Etkisi

Sharenting'in hem çocukların hem ebeveynlerin perspektifinden baktığımızda çeşitli psikolojik etkileri mevcut olduğu açıktır. Sharenting'in çocuklar için ana psikolojik etkisi mahremiyet algısıdır. Çocuklar henüz dış dünyayı algılayamadan 'sharenting' e maruz kalabiliyor ve izlenebilir hale geliyor. Bu durum ilerleyen yaşlarda mahremiyet kavramını ve sosyal medya kullanımını etkileyebiliyor. Sharenting aile içindeki ilişkileri ve dinamikleri de etkileyebiliyor. Rızası alınmadan çocuğun paylaşılması ilerde çocuğun ebeveynleri ile olan ilişkilerini olumsuzlaşmasına vesile olabiliyor. Aile içi güven sorunu bunlardan başlıcasıdır.

Dijital Ayak İzine Etkisi

Ebeveynlerin çocuklarını paylaşması çocukların dijital kimliğini şekillendirmeye başlar. Bu süreç, çocuğun büyüdüğünde karşılaşabileceği dijital ayak izleriyle yüzleşmesine sebep olabilir (Livingstone & Blum-Ross, 2020). Dijital ayak izi zaman içerisinde silinmesine karşı tamamen kaybolmadığı görülmektedir. Bu durum çocukların ilerideki kariyerlerini, sosyal yaşamını, ilişkilerini etkileyeceği açıktır. Çocuklar büyüdükçe kendi dijital kimliklerini oluşturmak isteyeceklerdir fakat sharenting'den dolayı bu kimlik oluşumu olumsuz evrelerden geçebilir hale gelmektedir. Bu yüzden dijital kimlik oluşmasında dış etkenler arasında önemli bir faktör haline gelir ve mahremiyet ile özgürlük arasındaki dengeyi sorgulamaya yol açabilir.

Dijital Zorbalık Etkisi

Sharenting'den dolayı çocuklar dijital zorbalığa maruz kalabiliyor. Ebevenlerin sosyal mecralarda çocuklarının çok fazla fotoğrafını, videolarını ve kişisel bilgilerini yayımlamaları geniş kitlelerin çocuk hakkında bilgi sahibi olmasına neden oluyor. Bu durum çocukların hiç tanımadığı kimselerden olumsuzluk ve zorbalık içeren mesajlar almasına neden olabiliyor. Bu tür zorbalıklar, çocukların psikolojik sağlığını olumsuz etkileyebilir, özgüvenlerini zedeleyebilir ve yalnızlık hissi yaratabilir (Marwick & Boyd, 2014).

Resim: freepik

Düşünelim Tartışalım

1- Çoğu etki birbirine paralel ilerleyebilir. Etkileri çoğaltalım. Çocuk ve ebeveyn açısından değerlendirsek sharenting'in başka ne gibi etkileri olabilir? Grup ortamında örnekler vererek tartışınız. Düşüncelerinizi aşağıdaki noktalı alana yazabilirsiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sorularla Sharenting

Bu etkinliğimizde sharenting'i kendi üzerinizden değerlendirmenizi istiyoruz.
Cevaplarınızı noktalı yerlere yazınız

1- Küçükken bir bez tanıtımı reklamında başrol olarak oynasaydınız
büyüdüğünüzde bu durumu nasıl karşılardınız ve bu durum akranlarınızla
iletişiminizi nasıl etkilerdi?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2- Küçüklük fotoğrafınızın sosyal medyada çok yayılmasının ardından, o anı
hatırladığınızda kişisel mahremiyetinizin ihlal edildiğini düşünür müydünüz? Bu
durum sizi nasıl etkilerdi?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3- Bir sosyal medya fenomeni olduğunuzu ve çocuğunuzun fotoğrafının çok paylaşıldığını hayal edin. Bu durum, çocuğunuz büyüdükçe kimlik oluşumuna nasıl etki ederdi?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4- Ebeveynlerinin, senin sosyal medya paylaşımlarını ticari amaçlarla kullandığını fark etsen bu durum seni rahatsız eder miydi? Haklarını ihlal edilmiş hisseder miydin?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Peki sizce mahremiyet açıklarının oluşmaması için nasıl önlemler alınmalı?

Sharenting ve Çocukların Mahremiyetinin Sosyal Medyada Korunması

Ebeveynler dijital mecralarda çocukların mahremiyetini korumak için çeşitli noktalara dikkat etmeleri gerekmektedir. İlk olarak ebeveynlerin sosyal medya hesaplarını gizli tutmaları önemlidir. Ebeveynlerin sosyal medya hesaplarını gizli tutmaları ve paylaşımların sadece yakın çevreleriyle paylaşılması da önemlidir. Bu sayede, çocukların dijital güvenliği daha iyi korunabilir (Smith & Johnson, 2019). Çocuğun büyüdükçe dijital kimliğini belirleme hakkı vardır. Ebeveynlerin hesaplarını gizli tutmaları çocuğun ileride oluşturacağı dijital kimliğin önünde engel teşkil etmemektedir. Tatbikî hesaplarındaki takipçilerin yakın tanıdıklar olması şartıyla. Bir çok örnek vardır ki hem hesabı gizli olsun hem de çok takipçisi olsun. Bu durum sharenting'e vesile olabilecek bir durumdur ve bundan kaçınılmalıdır. İkinci olarak çocuğun onayı paylaşım yapılırken alınmalıdır. Eğer çocuk belli bir yaşa geldiyse, sosyal medyada paylaşılacak içerikler için onların onayını almak önemlidir. Çocuk, paylaşılan içeriklerin farkında olmalı ve buna onay vermelidir (Davis, 2022). Çocuğun kişisel bilgilerini alenen paylaşmaktan kaçınılmalıdır. Kişisel bilgileri olgunluğa ulaşmış bireylerin de alenen paylaşılması riskli olabileceği gibi çocuklar için de tehlike arz etmektedir. Çocukların adları, okulları ve diğer kişisel bilgileri sosyal medya platformlarında paylaşılmamalıdır. Bu tür bilgilerin paylaşılması, çocuğun güvenliğini riske atabilir ve dijital kimlik hırsızlığına yol açabilir (Jones, 2020). Çocukların isimleri, yaşları, doğum tarihleri, okulları, adresleri, hobileri veya sıkça buldukları yerler gibi kişisel bilgilerinin sosyal medyada paylaşılması, çeşitli güvenlik ve gizlilik risklerine neden olabilir. Bu tür bilgiler, çocukların kimliklerinin kötü niyetli şahıslar tarafından kolayca tespit edilmesini sağlayabilir. Bu durumun yaşanmaması adına kişisel bilgiler gizli tutulmalıdır.

Çocukların sosyal medyada mahremiyetini sağlamak ve sharenting'i engellemek en çok bilinçli ebeveynlerle olacaktır. UNICEF ve Save the Children gibi çocuk hakları kuruluşları, sharenting'i engellemek ve çocukların dijital haklarını korumak için farkındalık kampanyaları düzenlemektedirler. Bu kampanyalar ile ebeveynler bilinçlenme sürecine girmiş ve farkındalıkları artmıştır. West Virginia Üniversitesi (WVU) çocukların dijital kimliklerini koruyabilmelerine odaklanmış ve çeşitli organizasyonlar düzenleyerek ebeveynleri bilinçlendirmeyi hedef edinmişlerdir. Türkiye de sharenting'in farkındadır ve çeşitli çalışmalara başlamıştır. Fakat daha yolun başında olduğumuz aşıkardır.

Düşünelim Tartışalım

1- Sharenting ve çocuk mahremiyeti konusuna değindik. Hadi farklı bir perspektiften bakalım. Bir sürü sosyal medyadan para kazanan insan var. Diğer bir tabirle 'influencer'lar var ve bir çoğunun içeriğinde çocuklarını alenen görmekteyiz. Bir influencer sharenting'e nasıl yaklaşmalıdır ? Bu konuyu düşününüz ve grubunuzda tartışınız. Düşüncelerinizi aşağıdaki noktalı alana yazabilirsiniz.

.....

.....

.....

.....

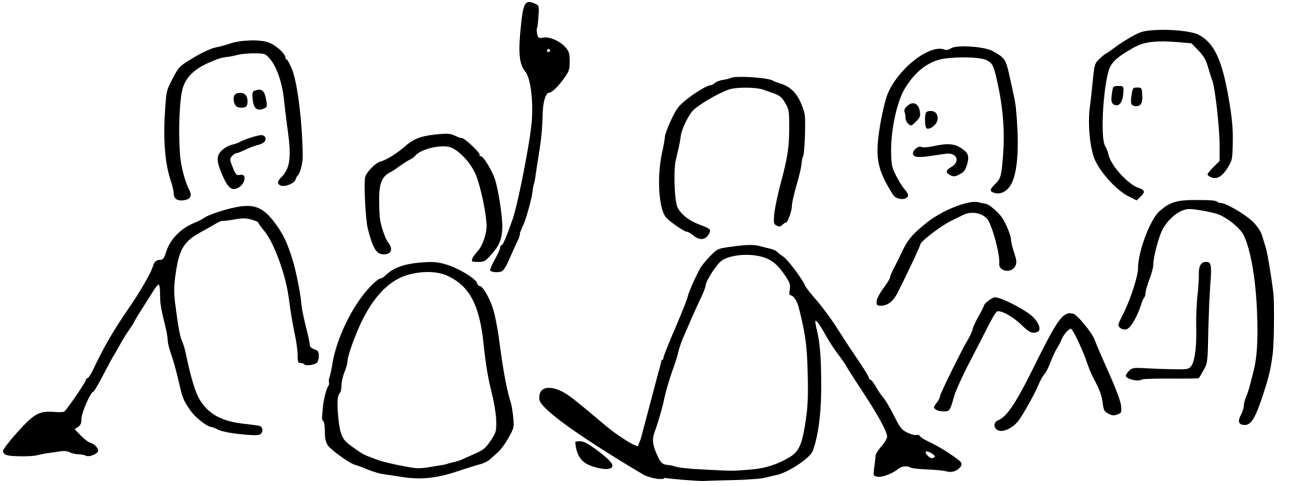
.....

Çocuklar Sharenting Konusunda Ne Hissediyorlar?

Ailelerin çocukları hakkında velayet hakkı vardır. Fakat, hakları olduğu kadar sorumluluklarla da yükümlüdür. Her anne baba, çocuğunun kişilik hakkının korunmasını gözetmelidir. Türk Medeni Kanunu hem de Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesine göre, bütün temel hak ve sorumluluklar koruma altına alınmıştır. Ne yazık ki, ebeveynlerin sosyal media paylaşımları çocukların birtakım haklarını çiğnemektedir. Aile farkına bile varmaksızın görüntü ve seslerini kamuya açık bir şekilde sosyal medyada paylaşması ciddi hukuki sorunlara yol açmaktadır. Öteyandan, aile her ne kadar bu paylaşımları kapalı hesap yoluyla, sadece dostların ve akrabaların bulunduğu sohbet kanalları aracılığıyla yapsa dahi, istismar tehlikesi var olmaya devam edecektir. Türk Medeni Kanunu Madde 28'e göre çocuğun hakkı, tam doğumla başlamaktadır ve para ile ölçülemez, devredilemez ve kişiye direkt bağlıdır. Bu bağlamda çocuğun izni olmadan sosyal mecralarda ailesi tarafından haklarını zedeliyecek her bir paylaşım, çocuğun menfaati gereği velayet hakları kapsamında acilen durdurulmalıdır.[1]

Paylaşım olanağının artmasına rağmen, küçük çocukların ve ergenlerin paylaşım hakkında ne düşündükleri ve hissettikleri konusunda çok fazla araştırma mevcut değil. Ebeveynlerin paylaştığı bilgiler dijital ayak izleri bıraktığından (Steinberg, 2016) ve (bilinçsizce) çocuklarının çevrimiçi bir kimlik oluşturmaya katkıda bulunduğundan (Marasli ve diğerleri, 2016) bu durum soruları gündeme getirmektedir.[2] Ancak dünya genelinde çocukların gözünden paylaşım için örnekler de mevcut. Eylül 2016'da haber kaynakları, Avusturya'dan 18 yaşındaki bir kızın, Facebook'ta utanç verici çocukluk fotoğraflarını paylaşarak mahremiyetini ihlal ettiği gerekçesiyle ebeveynlerine karşı yasal işlem başlattığını kamuoyuna bildirdi. Babasının, istediği gibi kullanma hakkına sahip olduğunu düşündüğü için görüntüleri silmeyi reddettiği bildirildi. [3]

Bir başka davranış ise Cam Barrett tarafından. Cam'in annesi kendisinin tüm çocukluk zamanlarını kayıt altına aldı. Fakat, bunlar sadece aile içi ile sınırlı kalmadı. Annesi tarafından tüm bu kayıtlar, o zamanların popüler uygulması Facebook üzerinden paylaşıldı ve büyük bir kitlelere ulaştı. Hiçbir şekilde gizlilik hakkı olmadan büyüdüğünü söyleyen Cam, annesinin bu davranışının acısını çekti. İlk başlarda zararsız gözüken bu fotoğraflar ve kayıtlar, Cam'i zamanla daha huzursuz ve konforsuz hissettirmeye başladı. İşler zamanla daha da çığırını açtı. Cam'in anlattığına göre, çoğu zaman tanımadığı insanlar onu kutlama geliyorlardı. Annesi, çocuğunun kişilik haklarını çiğneyerek ilk regl detayını bile paylaşmıştı.[4]

Cam Barrett Resim:Supplied

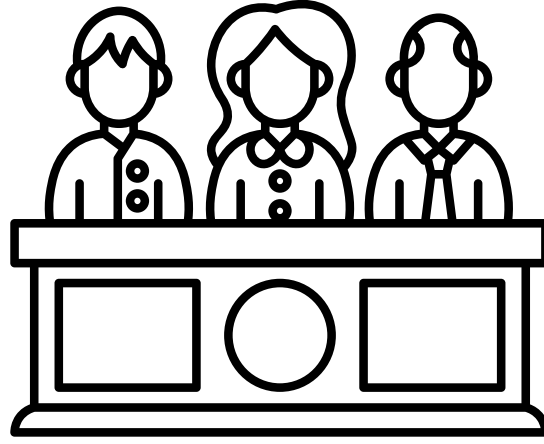
Bu durum, Cam'in kötü bir çocukluk geçirmesine neden oldu.Şu anda 25 yaşında olan Barrett, sosyal medya izleyicilerinin önünde büyümeyi zor buldu. Ona göre annesi, internette gördüğü ilgiye ve onaya o kadar bağımlı hale geldi ki, onunla kaliteli zaman geçirmek "onu gerçekten iyi bir ebeveyn gibi göstermek" için bir angarya gibi görünüyordu.

Barrett, o zamanlar çocuk olduğu için videoya kaydedilmesini ve internette yayınlanmasını kabul etmediğini iddia ediyor. Bu hoş karşılanmayan açıklamanın yol açtığı uzun süreli duygusal ve zihinsel zararın bir sonucu olarak artık annesiyle gergin bir bağı var.

Barrett, diğer çocuk etki sahibi kişiler ve internet güvenliği aktivistleri gibi, artık ücretli sosyal medya materyalleri üretmek için sömürülen çocuklar için daha fazla koruma sağlanması için baskı yapıyor.

2023'te Washington eyalet meclisinde "kâr amaçlı aile vlog'larında yer alan küçük çocukların çıkarlarını korumayı" amaçlayan bir tedbir lehine konuşma yaptı. Tedbir, 18 yaşını doldurduktan sonra gençlerin içeriklerinin sosyal medya sitelerinden kaldırılmasını talep etmelerine ve tazminat almalarına olanak tanıyacak.

Cam ifadesinde şunları söyledi: “Üç yıldır ilk kez bugün kendimi yasal adımla tanıttığımı belirtmek istedim çünkü adımı paylaşmaktan korkuyorum. Adımı Google'da arattığınızda, ilk yıllarımdan kalma bikinili fotoğraflarım karşınıza çıkıyor. Bunların bir kez daha bana karşı kullanılmasından korkuyorum.”[4]

Gördüğümüz gibi bazı çocuklar paylaşım nedeniyle büyüklerine dava açabiliyor ve paylaşım konusunda olumlu düşünmüyorlar. Çocuklar “paylaşmadan” önce ebeveynlerinin izin almasını isterler. Fakat bazı yaş grubundaki çocuklar için izin alınması güçtür ve bu da birtakım sorunları beraberinde getirir.

Düşünelim Tartışalım

1- Çocuğunuzun gözünden “Sharenting” ne gibi duygulara yol açabilir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2- Sharenting’e maaruz kalsaydınız ne gibi bir aksiyon alırdınız?

.....

.....

.....

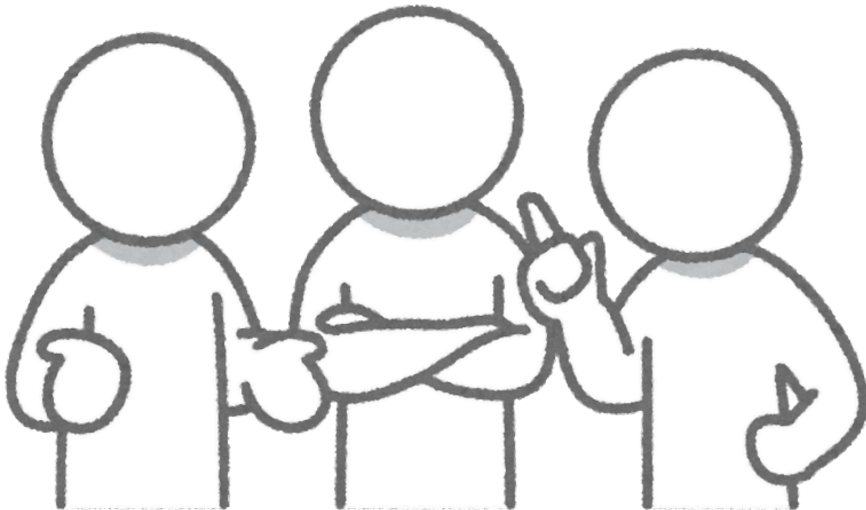
.....

.....

.....

.....

.....

Çocuğun Resmini Kimler Paylaşamaz?

Çocukların fotoğraflarını paylaşmak, ebeveynlerin dijital dünyada karşılaştığı en yaygın ve dikkat edilmesi gereken sorunlardan biridir; ancak herkes bu paylaşımları yapmamalıdır. Çünkü sonuçları, geri alınamayacak yıkımlara sebep olabilir. Paylaşım yapan herhangi birinin iyi ya da kötü niyetli olduğu her zaman net değildir. Paylaşım sonrası bu fotoğrafların kötü niyetli insanlar tarafından kullanılabilmesi veya çocuğun siber zorbalığa maruz kalabileceği de bir ayrı gerçektir. Tüm bu riskler göz önüne alınarak karar verme sürecine dahil edilmelidir

Diğer taraftan çocuğun gelecekteki haklarına ve onayına saygı duyulması gerekmektedir. UNICEF'in de yayınlamış olduğu Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeyle, bu haklar korunma altına alınmıştır.

Madde 3:

Bütün ebeveynler, çocukları için en iyisini yapmalıdır. Bir karar alınırken, bu kararın çocuğu nasıl etkileyeceği düşünölmelidir.

Madde 12:

Bütün çocukların, kararlarını ifade etme ve ebeveynleri tarafından ciddiye alınma hakları vardır.

(UNICEF Türkiye, 2024)

Koruma altına alınan haklardan da anlaşılacağı gibi, paylaşım yaparken bunun çocuklar üzerindeki etkisi iyi analiz edilmelidir. Çocuğun gelecekte bu paylaşımlardan rahatsız olmaması, ilk amaç olmalıdır, ve her zaman çocuğun yaşı kaç olursa olsun, fikirleri alınmalı ve ona göre hareket edilmelidir.

Özellikle öğretmenlik, doktorluk gibi mesleklerde çocuk mahremiyetine dikkat edilmelidir, bu kişilerin de paylaşım yapmaya hakkı olmadığını unutmamak gerek.

Boşanmış ya da ayrı yaşayan ebeveynlerin ise çocuğun onayı alındıktan sonra ortak hareket edilmesi, böylelikle çocuk üzerinde hiçbir olumsuz etkinin oluşmaması sağlanmalıdır.

Sosyal Medya Ebeveynler Tarafından Nasıl Kullanılmalı?

Sosyal medya artık hayatımızın her yerinde. Hal böyle olunca ebeveynler üzerindeki sorumluluklar artıyor. Çocukların dijital ortamda her türlü hak ihlallerini takip etmeli, biz de bu sürece onların fikirlerine saygı duyarak katkıda bulunmalıyız. Çocuğun özel bilgilerini paylaşmadan önce uzun vadeli etkileri düşünölmeli, ya da paylaşım yapılmamalıdır.

Eğer çocuğun yaşı uygunsa (soruyu algılayabilecek, kendi seçimlerini yapabilecek yaş) onayı alınmalı, alınmadığı takdirde paylaşımından vazgeçilmeli ya da silinmelidir.

Tabiki bu soruna alternatif çözümler de bulunuyor. Çocuğun yüzünün gözükmeydiği, yüzü yerine emojiiler kullanıldığı paylaşımlarda bulunulabilir

- Anonimleştirme: Çocukların yüzlerini gizlemek veya yüz yerine ayak, eller gibi kimlik belirlemeyen unsurlar paylaşmak.
- Güvenlik Ayarları: Sosyal medya hesaplarının gizlilik ayarlarını düzenlemek ve paylaşımları yalnızca güvendiğiniz kişilerle sınırlandırmak.
- Düşünmeden Paylaşmamak: Her paylaşım öncesi “Bu bilgi ileride çocuğumun hayatını nasıl etkiler?” sorusunu sormak.
- Platform Seçimi: Çocuğun bilgilerini saklama politikaları güçlü olan sosyal medya platformlarını kullanmak.
- Sosyal Bilinç: Çocuğun izni olmadan kesinlikle hassas ve özel anlarını paylaşmamak.

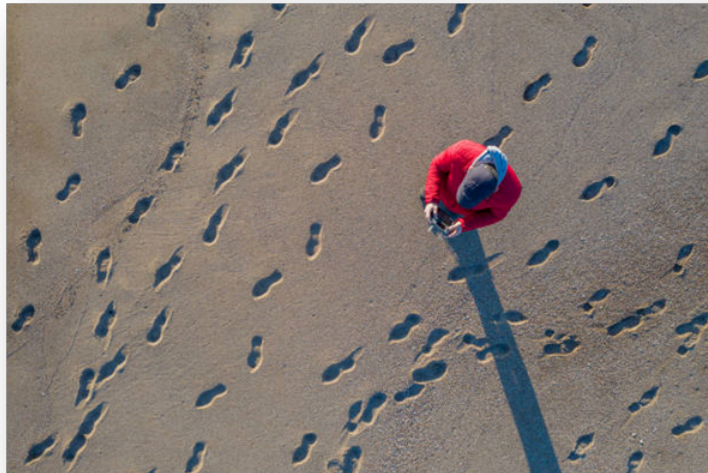
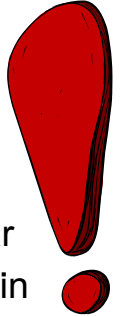

Sosyal medya gibi ortamlarda kötü niyetli insanlar tarafından bilgi, ses, fotoğraf hırsızlığı yapılır. Çalınan her veri illegal ya da ahlaksız işlerde kullanılabilir, ya da adınızın geçmesine sebebiyet verebilir. Toplanan her veri, yenisi eklendikçe anlam kazanmaya ve 'bilgi' oluşturmaya başlar. Dijital ayak izleriniz artık anlamlı bilgilere dönüşmüş ve korunmasız duruma düşmüş demektir. Çocuğunuz hakkında yapacağınız her bir paylaşım sizin gözünüzde böyle bir risk barındırmayabilir, kötü bir niyetle paylaşmamış olsanız da, olay; veri hırsızları için farklı işler. Masum görünen her türlü anılarınız, sizi endişelendirmeye başlar.

Paylaştığınız küçük bir videoyu ele alalım. Yapay zekanın geldiği son noktaya sesi, bir konuşmaya çevirebilir ve istediğinizi söyletebilirsiniz. Sadece görünen bir yüzle, farklı videolara entegre edilmiş videolar ortaya çıkarabilirsiniz. Yani, çocuğunuzun yüzünü başka birine entegre ederek, sesini entegre ederek videodaki kişinin sizin çocuğunuz olup olmadığını ayırt edemeyebilirsiniz. Bu durumlar özellikle günümüzde çok mümkün senaryolar.

Unutmayın:

Sosyal medya ortamlarında ne kadar az dijital ayak iziniz varsa o kadar güvende olursunuz, ne kendinizi ne çocuklarınızı tehlikeye sürüklemeyin

Düşünelim Tartışalım

1- Çocuğun paylaşımını hangi durumlarda yapabiliriz?

.....

.....

.....

.....

.....

2- Çocuğun onayı nasıl alınmalı?

.....

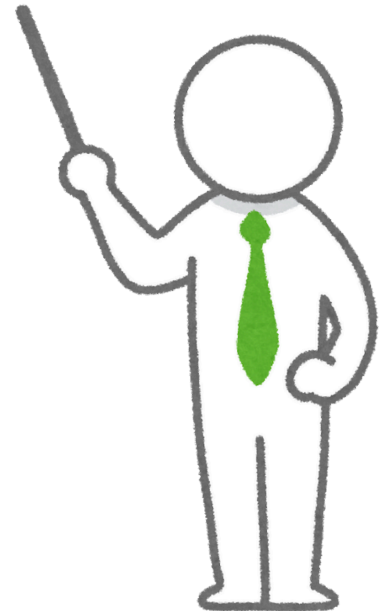
.....

.....

.....

.....

.....

Uygulama Soruları

Çoktan seçmeli sorular

1- Hangisi paylaşmanın çocuklar açısından başlıca sonuçlarından biridir?

- a) Sosyal medya takibinizi artırın
- b) Çocuğun mahremiyet duygusu zarar görür
- c) Ebeveynler daha fazla sosyal destek alır
- d) Çocuğun kendi çevrimiçi kişiliğini oluşturmada özerkliği

2- Paylaşımın dijital ayak izi üzerinde nasıl bir etkisi var?

- a) Ebeveynler çocuklarının çevrimiçi kişiliğini etkiler.
- b) Çocukların sosyal medya profilleri tamamen gizlenmiştir.
- c) Reşit olmayanlara ait verilerin silinmesi kolaylaşmaktadır.
- d) Paylaşmak çocukların kendilerine güven kazanmalarına yardımcı olur.

Ebeveynlerin Sharenting'i azaltmak için alabileceği önlemleri yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bir sosyal medya fenomeninin sürekli çocuğu hakkında paylaşım yapmasını sharenting açısından değerlendiriniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Cevaplar

Çoktan seçmeli sorular

1-b

2-a

Açık uçlu soruların örnek cevapları

1- Sosyal Medya Gizlilik Ayarlarını Düzenleme:

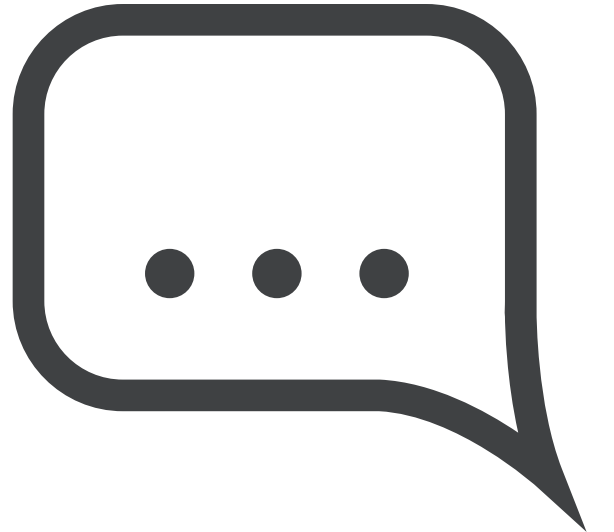
Anonimleştirme

Çocuğun Onayını Almak

Hassas Bilgilerden Kaçınma

Dijital Ayak İzini Düşünmek

2- Paylaşımlar sharenting kapsamına girer ve ciddi sorunlara yol açabilir. Mahremiyet ihlali, Dijital ayak izi bunlardan bazılarıdır.

Kaynakça

Yazılı Metinler

[1] Şahin, B., & Arık, Ö. (2021). Çocuk hakları bağlamında sharenting olgusunun incelenmesi: Sosyal medya paylaşımında mahremiyet ve etik sorunlar. İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 6(2), 577–598. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1883309>

[2] Smith, J., & Doe, A. (2024). The impact of social media on children's privacy. Journal of Family Studies, 15(3), 123-135

[3] Livingstone, S. (2017, October 11). Could a child sue their parents for sharenting? Parenting for a Digital Future. Retrieved from <https://blogs.lse.ac.uk/parenting4digitalfuture/2017/10/11/could-a-child-sue-their-parents-for-sharenting/>

[4] Hutchinson, J. (2023, June 20). Cam's childhood was turned into social media content. Now she's fighting to protect other kids' right to privacy. SBS Dateline. <https://www.sbs.com.au/news/dateline/article/cams-childhood-was-turned-into-social-media-content-now-shes-fighting-to-protect-other-kids-right-to-privacy/tu2hluulz>

Görseller

<https://www.istanbulavukatim.com/anlasmali-bosanmanin-cekismeli-bosanmaya-donusmesi/>
<https://www.istockphoto.com/tr/search/2/image-film?phrase=digital+footprints>

A symbolic and thought-provoking image representing child privacy online."Image generated by DALL·E. OpenAI, 2024.

An artistic representation of parents using social media responsibly."

Image generated by DALL·E. OpenAI, 2024.

A creative image showcasing the concept of anonymized faces in photographs." Image generated by DALL·E. OpenAI, 2024.

https://www.instagram.com/p/C_2z31JMoTG/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRIODBINWFIZA== UNICEF Türkiye. "Çocuk Haklarına Dair Sözleşme."

UNICEF Türkiye, 2024,

<https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme>.

“Sharenting Kavramı
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü
Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Ankara”
